

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Vår dato:

16.10.2025

Vår referanse

2025/10356

Deres dato:

Deres referanse

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Telefonnummer til saksbehandler

Gøril Toresen, 77642088

Martine Hind Stølan, 77642010

Orientering om statsbudsjettet for 2026 og det økonomiske opplegget for kommunene

Onsdag 15. oktober 2025 la regjeringen frem statsbudsjettet for 2026 – Prop. 1 S (2025-2026).

Dette notatet gir en oppsummering av de viktigste elementene i statsbudsjettet for 2026 som berører kommuneøkonomien, det generelle økonomiske opplegget for kommunene og anslag på frie inntekter i 2026 for kommunene i Troms og Finnmark. Budsjettdokumentet i sin helhet kan leses på regjeringen sine nettsider her: [Prop. 1 S \(2025-2026\) - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/prop-1-s-2025-2026)

1 Kommuneøkonomien i 2025

Etter en lang periode med høye driftsresultat og sparing i disposisjonsfond, var det i 2024 flere kommuner med svake driftsresultat. Samtidig er det store forskjeller mellom kommunene. For kommunesektoren samlet er disposisjonsfondene fortsatt store, men de har blitt mindre som følge av de svake driftsresultatene. 2024 var et krevende år for kommunene, men på grunn av sterk inntektsvekst i 2025 er utsiktene bedre. I Troms hadde 12 av 21 kommuner et disposisjonsfond lavere enn 10 prosent, og 6 kommuner hadde lavere enn 5 prosent. I Finnmark hadde 10 av 17 kommuner et disposisjonsfond lavere enn 10 prosent, og 8 kommuner hadde lavere enn 5 prosent. Kautokeino har ikke levert inn tall til KOSTRA, og derfor er det kun 17 kommuner i Finnmark det kommenteres på.

Realverdien av inntektsrammen er i år om lag slik det ble anslått da vi gikk inn i året. Skatteinntektene knyttet til inntekt og formue er omtrent uendret fra det som ble anslått. Den kommunale deflatoren er redusert fra 4,1 prosent i Nasjonalbudsjettet 2025 til 4,0 prosent, noe som isolert sett trekker inntektsveksten opp med om lag 0,5 milliarder kroner. Pensjonskostnader og demografiutgifter er henholdsvis 0,6 milliarder kroner høyere og 0,2 milliarder kroner lavere enn tidligere anslått. Samlet sett gir dette mer stabilitet i 2025 enn i fjor.

Regnet fra anslag på regnskap for 2024, er realveksten i frie inntekter anslått til om lag 23 milliarder kroner. Dette inkluderer blant annet 4,1 milliarder kroner i kompensasjon for økt

pensjonskostnader, inkludert ny offentlig AFP, og 1,6 milliarder kroner i økte frie inntekter i revidert nasjonalbudsjett for 2025. Denne betydelige økningen må også ses i sammenheng med skattesvikten i 2024 knyttet til inntekt og formue som var på 8,5 millioner sammenlignet med saldert budsjett for 2024.

2 Generelt om kommuneopplegget i 2026

I kommuneproposisjonen for 2026 som ble lagt frem i mai la regjeringen opp til en realvekst i kommunesektoren, kommuner og fylkeskommuner, sine frie inntekter på mellom 4,2 og 4,9 milliarder kroner. Den foreslåtte veksten ville gi kommunesektoren et handlingsrom utover merkostnader til demografi på mellom 1,3 og 2,0 milliarder kroner, med en fordeling til kommunene på 85 prosent og 15 prosent til fylkeskommunene. Samtidig ble demografikostnadene anslått til å bli om lag 2,9 milliarder kroner, fordelt på 2,1 milliarder kroner på kommunene og 0,8 milliarder kroner til fylkeskommunene. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) oppdaterte sine anslag i juni og holder anslaget for demografikostnadene uendret.

Regjeringen legger nå opp til at kommunesektoren i 2026 får en vekst i frie inntekter på 4,2 milliarder kroner, noe som er i den nedre grensen i intervallet som ble varslet i mai. Dette tilsvarer en realvekst i frie inntekter på 0,7 prosent, som er beregnet fra inntektsnivået i 2025 slik det var anslått etter behandlingen av revidert nasjonalbudsjett.

Under forhandlingene i revidert nasjonalbudsjett fikk kommunesektoren 1,6 milliarder kroner ekstra og disse midlene blir videreført i 2026. Dette gir i praksis en økning i frie inntekter for kommunesektoren på 5,8 milliarder kroner i 2026 når en regner fra nivået da kommuneproposisjon ble lagt frem.

2.1 Handlingsrom

	Kommuner (i mrd. kr.)	Fylkeskommuner (i mrd. kr.)	Kommune- sektoren samlet (i mrd. kr.)
Vekst i frie inntekter	3,20	1,00	4,20
Merkostnader demografi	2,10	0,80	2,90
Øvrig handlingsrom	1,10	0,20	1,30

Regjeringen legger opp til en vekst i frie inntekter på 3,2 milliarder kroner for kommunene og 1,0 milliarder kroner i vekst for fylkeskommunene. Veksten i 2026 er ikke knyttet til særskilte satsinger. Dette vil gi et økt handlingsrom utover merkostnader til demografi på 1,3 milliarder kroner på kommunesektoren samlet. For kommunene gir dette et økt handlingsrom på 1,1 milliarder kroner og 0,2 milliarder kroner til fylkeskommunene. Ved beregning av vekst i frie inntekter fra 2025 til 2026 tas det hensyn til endringer i inntektssystemet.

Regjeringen vil samtidig understreke at kommunene og fylkeskommunene har et selvstendig ansvar for å tilpasse aktivitetsnivået til inntektene de har gjennom kloke prioriteringer, nødvendige omstillinger og god økonomistyring, slik at driften er bærekraftig over tid. Kommunene og fylkeskommunene kan ut fra lokale behov og vurderinger bruke handlingsrommet til å bedre den økonomiske balansen eller bedre tjenestetilbudet.

2.2 Pris- og lønnsvekst 2025 og 2026 (kommunal deflator)

Årlig lønns- og prisvekst i kommunesektoren måles ved den kommunale deflatoren (prosent).

	Anslag 2025	Anslag 2026
Lønnsvekst inkludert pensjon	5,6 %	4,0 %
Lønnsvekst	4,4 %	4,0 %
Bidrag fra merkostnader pensjon	1,2 %	0,0 %
Prisvekst kjøp av varer og tjenester	3,5 %	2,8 %
Lønnsandel (pst)	58,1 %	58,1 %
Deflator	4,7 %	3,5 %
Deflator uten bidrag fra pensjon	4,0 %	3,5 %

Kostnadsveksten for 2025 er oppjustert fra 3,9 prosent i revidert nasjonalbudsjett til 4,7 prosent nå.

I 2026 anslås kommunal deflator til 3,5 prosent. Prisveksten er anslått til 2,8 og lønnsveksten 4,0 prosent. Som tidligere varslet inkluderes kompensasjon for vekst i pensjonskostnader fra og med 2026 i den kommunale deflatoren. Dette betyr at vekst i pensjonskostnader utover anslått lønnsvekst i 2026 og fremover vil automatisk bli dekket gjennom den kommunale deflatoren.

I august sendte departementet ut *Rundskriv H-4/25 Beregningsforventninger for pensjonskostnadene regnskapsåret 2026*. I rundskrivet fastsatte departementet at forholdstallet mellom diskonteringsrente og lønnsvekst blir redusert fra 1,0 til 0,88, noe som isolert sett gir en økning i de regnskapsmessige pensjonskostnadene. Denne økningen er det tatt hensyn til i anslaget for den kommunale deflatoren. Regjeringen forutsetter at alt tilbakeført overskudd til premiefondene i 2025 brukes til å betale premiene.

2.3 Kommunal skattøre 2026

Den kommunale skattøren angir hvilken andel av skatt på alminnelig inntekt for personlige skatteyttere som tilfaller kommunesektoren. Det er langvarig praksis at skattøren fastsettes med sikte på at skatteinntektene skal utgjøre 40 prosent av kommunenes samlede inntekter.

	2025 Skattøre i prosent	2026 Skattøre i prosent	Endring fra 2025 (prosentpoeng)
Kommunene	12,75	11,35	-1,4
Fylkeskommunene	2,65	2,4	-0,25

Kommunesektorens anslag på skatt på inntekt og formue anslås med dette opplegget å utgjøre 297,5 milliarder kroner i 2026. Dette tilsvarer en nominell økning på 6,2 prosent fra 2025. Kommunenes andel anslås å utgjøre 249,2 milliarder kroner, noe som tilsvarer en økning på 6,3 prosent.

Kommunenes frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd og fordelingen av denne er vist i tabell 2.3 i Prop. 1 S (2025-2026).

Statsforvalteren oppfordrer kommunene til å gjennomføre regelmessige beregninger på egne frie inntekter gitt utviklingen i skatteinngangen til kommunen, og ikke minst for landet. Gitt omfordelingseffektene som ligger i inntektssystemet, og ettersom de fleste kommunene i Troms og Finnmark har skatteinntekter på under 90 prosent av landsgjennomsnittet, er det utviklingen nasjonalt som har størst betydning.

2.4 Andre aktuelle saker med betydning for kommunesektoren

Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehage (KD)

Maksimalprisen i barnehagen ble 1. august 2025 redusert fra 2 000 kroner til 1 200 kroner per måned. I kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 ble maksimalprisen redusert fra 1 500 kroner til 800 kroner per måned. Som kompensasjon ble rammetilskuddet økt med 999,5 millioner kroner i RNB 2025, og tiltaket vil få helårsvirkning i 2026. Rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 1 272,6 millioner kroner. Regjeringen vil prioritere ytterligere 100,4 millioner kroner for å holde barnehageprisen på samme nominelle nivå i 2026 som høsten 2025.

Investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser (HOD)

Regjeringen forslår en tilsagnsramme for investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser med 3 365 millioner i 2026, tilsvarende omtrent 1 500 heldøgns omsorgsplasser. Dette er en oppfølging av Bo trygt hjemme-reformen. Det er ikke en løsning for alle å bli boende hjemme og derfor er det stort og økende behov for heldøgns omsorgsplasser.

Ordningen med gratis ferjer (SD)

Regjeringen viderefører halvering av ferjetakstene, men avvikler ordningen med gratis ferje. Samband som har vært omfattet av gratis ferje vil fremdeles inngå i ordningen med reduserte ferjetakster.

Endring i ordningen for studielånsletting

Regjeringen vil i første omgang rette ordningen for sletting av utdanningsgjeld i distriktene til kommuner i SSBs sentralitetssone 6. Dette er de minst sentrale kommunene i landet. De har gjennomgående de største utfordringene med å rekruttere kompetent arbeidskraft, og her er tiltaket ventet å gi størst virkning. Målrettingen sikrer at ordningen ikke bidrar til å svekke effekten av den eksisterende gjeldssletteordningen i Finnmark og Nord-Troms, og reduserer uheldige insentivvirkninger mellom kommuner i felles bo- og arbeidsmarkedsregioner. Ordningen med sletting av gjeld fra studielån foreslås økt i 2026 med inntil 60 000 kroner per år.

Finnmarksfradraget

Finnmarksfradraget (skattefradrag) øker fra 30 000 til 45 000 kroner per år med virkning fra 1. januar 2026.

2.5 Korreksjonssaker

Under følger en omtale av saker hvor det er gjort endringer i rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner som følge av endringer i oppgavefordelingen, regelendringer, innlemming av øremerkede tilskudd m.m.

Tabell 5.4 Endringer i rammetilskotet som følge av endringer i oppgaver mv.

	(i 1 000 2026-kroner)	
	Kommunar	Fylkeskommunar
Statlege og private skular – endringer i elevtal	-97 935	-91 114
Endringer i barnevernlova (kvalitetsløftet i barnevernet)	89 123	400
Gevinstar ved nytt prøvegjennomføringssystem i skulen	-1 397	
Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen – heilårseffekt av endringer i 2025	1 291 742	
Nominell vidareføring av maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2026	100 350	
System for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skule	50 000	
Særordning for private barnehagar med pensjonsavtalar basert på kommunal tenestepensjon – kompensasjon til kommunane	10 000	
Avslutning av overgangsordninga for spesialiserte fosterheimar	151 628	
Auka behov for sosialhjelp ved utfasing av stønadar til einsleg mor eller far	9 000	
Auka basistilskot for fastlegar – heilårseffekt	244 985	
Finansiering av praksis for studentar ved Brann- og redningsskulen	-11 444	
Innlemming av tilskot til å finansiere fullføringsretten i vidaregåande opplæring		320 000
Lærlingtilskot – nominell vidareføring		-153 240
Lærlingtilskot – auka tilskot til verneverdige tradisjonshandverksfag		2 000
Avvikling av tilskot til Nordøyvegen		-86 195
Krav til nullutslepp i offentlege anbod for ferjer og ferjetenester		80 730
Avvikling av ordninga med gratis ferje		-255 000
Tilsyn med drosjesentralar		10 000
Kompensasjon til Oslo kommune for pensjon til beredskapsheimar og spesialiserte fosterheimar		1 930
Auka CO ₂ -avgift – kompensasjon til fylkeskommunane		83 400
Sum	1 836 052 ¹	-87 089

Kommuner og fylkeskommuner

Statlige og private skoler – endring i elevtall

Som følge av økte tall på elever i statlige og private skoler blir rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene redusert med henholdsvis 97,9 millioner kroner og 91,1 millioner kroner. Se Grønt hefte (H-2570 N) for nærmere omtale av omfordeling for elever i statlige og private skoler.

Endringer i barnevernsloven (kvalitetsløftet i barnevernet)

Stortinget vedtok i juni 2025 endringer i barnevernloven, jf. Prop. 83 L (2024-2025) og Innst. 524 L (2024-2025). Kommunene får en plikt til å godtgjøre fosterforeldre som er frikjøpt fra ordinært arbeid, som kompensasjon for manglende opptjening av tjenestepensjon. For å legge til rette for at kommunene skal kunne tilpasse seg lovendringen før den trer i kraft 1. januar 2026, ble kommunene kompensert for deler av kostnaden gjennom en økning i rammetilskuddet på 63,5 millioner kroner i 2025 (halvårseffekt). Endringen får helårseffekt i 2026, og rammetilskuddet øker med ytterligere 65,7 millioner kroner. I tillegg øker rammetilskuddet til kommunene med 23,4 millioner kroner for å kompensere for andre endringer i barnevernloven, slik at den totale økningen blir 89,1 millioner kroner. Midlene vil bli fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnevern (tabell C). Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Barne- og familiedepartementet.

Kommuner

Gevinster knyttet til nytt prøvegjennomføringssystem i skolen

Nytt prøvegjennomføringssystem øker graden av digitalisering og gir også gevinster for kommunesektoren. Gevinstene henger i stor grad sammen med digitalisering av kartleggingsprøver i kommunene. Denne gevinsten er anslått til 1,4 millioner kroner i 2026, og rammetilskuddet blir redusert tilsvarende. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Kunnskapsdepartementet.

Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen – helårseffekt av endringer i 2025

Fra 1. august 2025 ble maksimalprisen i barnehagen redusert fra 2 000 kroner til 1 200 kroner per måned. I kommuner med sentralitetsindeks 5 og 6 var maksimalprisen redusert fra 1 500 kroner til 700 kroner per måned. Som kompensasjon ble rammetilskuddet økt med 999,5 millioner kroner i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025. Tiltaket får helårseffekt i 2026 og rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 1 272,6 millioner kroner. I tillegg øker rammetilskuddet med 19,1 millioner kroner som helårseffekt av at maksimal foreldrebetaling er videreført nominelt fra 1. januar 2025. Det er lagt til grunn at effekten av dette på etterspørselen etter barnehageplasser får virkning fra høsten 2025 og dermed helårseffekt i 2026. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage og særskilte fordelinger (tabell C) til kommuner i Finnmark og Nord-Troms der barnehage er gratis, og til kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 der maksimalsatsen er lavere. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Kunnskapsdepartementet.

Nominell videreføring av maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2026

Maksimal foreldrebetaling i 2026 blir videreført på samme nominelle nivå som høsten 2025. Som kompensasjon blir rammetilskuddet økt med 100,4 millioner kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage og med særskilt fordeling i innsatssonen i Finnmark og Nord-Troms der barnehage er gratis, og til kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 der maksimalprisen er lavere. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Kunnskapsdepartementet.

System for kompetanse- og karriereutvikling for ansatte i barnehage og skole

Regjeringen innfører et system for kompetanse- og karriereutvikling for ansatte i barnehage og skole. Systemet er anslått å gi en økning i kostnader til administrasjonen for kommunene, særlig til

nye oppgaver som barnehagemyndighet. Som kompensasjon blir rammetilskuddet til kommunene økt med 50 millioner kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Kunnskapsdepartementet.

Særordning for private barnehager med pensjonsavtaler basert på kommunal tjenstepensjon – kompensasjon til kommunene.

Stortinget vedtok i juni 2025 endringer i reglene for styring og finansiering av barnehagesektoren, jf. Prop. 138 L (2024-2025) og Inns. 510 L (2024-2025). Lovendringene innebærer en ny modell for å regne ut pensjonstilskuddet til private barnehager. Det blir innført en særregel for private barnehager med historiske forpliktelser basert på avtaler om offentlig tjenstepensjon. Kommunene blir kompensert for merkostnader som følge av særregelen. Rammetilskuddet blir derfor økt med 10 millioner kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere på Prop. 1 S (2025-2026) for Kunnskapsdepartementet.

Avslutning av overgangsordningen for spesialiserte fosterhjem

Barnevernsreformen trådte i kraft 1. januar 2022, og kommunene er kompensert for reformen gjennom rammetilskuddet. For spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem er det en overgangsordning, som innebærer at kommunene betaler lavere egenandel for plassene som startet før barnevernsreformen trådte i kraft. Overgangsordningen blir avsluttet fra og med 1. januar 2026, slik at kommunene skal betale full egenandel for disse plassene fra og med 2026. For å kompensere kommunene for merutgiftene som følger av dette blir rammetilskuddet økt med 151,6 millioner kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnevern. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Barne- og familiedepartementet.

Økt behov for sosialhjelp ved utfasing av stønader til enslig mor eller far

Regjeringen foreslår å fase ut stønader til enslig mor eller far fra hovedgruppa av mottakere fra 1. juli 2026. Endringen gjelder for nye tilfeller. Enslige med barn under 14 måneder eller enslige med særlig tilsynskrevende barn skal fremdeles kunne få innvilget stønadene. Som følge av utfasingen er det lagt til grunn at utgiftene til økonomisk sosialhjelp vil øke. Rammetilskuddet til kommunene blir derfor økt med 9 millioner kroner som kompensasjon for dette. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for sosiale tjenester. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Økt basistilskudd for fastleger – helårseffekt

Delen som basistilskuddet utgjør av finansieringen av fastlegene økte fra 1. juli 2025, jf. Prop. 151 S (2024-2025) og Innst. 546 S (2024-2025). For å kompensere kommunene for økningen ble rammetilskuddet økt med 236,7 millioner kroner i 2025. Endringen får helårseffekt i 2026. Rammetilskuddet blir derfor økt med ytterligere 245 millioner kroner. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse.

Finansiering av praksis for studenter ved Brann- og redningsskolen

Med etableringen av fagskoleutdanning ved Brann- og redningsskolen får staten ved Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap et større økonomisk ansvar for opplæring av brann- og redningspersonell enn tidligere, inkludert gjennomføring av praksisperiode i brann- og redningsvesenet i kommunene. Kommunene får innsparinger som følge av omleggingen, som er anslått til 22,9 millioner kroner årlig når endringene er fullt innfasert i 2028. I en overgangsperiode vil både staten og kommunene ha utgifter til gjennomføring av praksis. For 2026 er det anslått at kommunene får reduserte utgifter på 11,4 millioner kroner, og rammetilskuddet blir derfor redusert tilsvarende. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2025-2026) for Justs- og beredskapsdepartementet.

3 Inntektssystemet

3.1 Skatt og inntektsutjevning

Endringene innenfor skatteelementene i inntektssystemet er viktige for å oppnå en jevnere fordeling av inntektene mellom kommunene, og i det nye inntektssystemet ble det gjort flere endringer. Fra og med 2025 ble eierinntekter (utbytte) tatt ut av skattegrunnlaget til kommunene. Formueskatten er også et skattegrunnlag som er ujevnt fordelt mellom kommunene, og kommunenes del av denne skatten halveres. Halveringen blir gradvis innført over to år fra og med 2025, med den resterende reduksjon i 2026.

Skatt på eierinntekter (utbytte) og formueskatten blir erstattet av økt andel inntektsskatt for kommunene. Målet er fremdeles at skatteinntektene skal utgjøre om lag 40 prosent av de samlede inntektene til kommunesektoren. Det blir også økt omfordeling mellom kommunene ved at den symmetriske inntektsutjevningen øker fra 62 prosent i 2025 til 64 prosent i 2026. Særskilt kompensasjon for negativ effekt av endringer i inntektssystemet første året, faller bort i 2026.

3.2 Regionalpolitiske tilskudd

Distriktstilskuddet Nord-Norge blir fordelt med et kronebeløp per innbygger til alle kommuner i Nord-Norge og Namdalen. Kommuner med færre enn 3 200 innbyggere får i tillegg et småkommunetillegg etter de samme kriteriene og satsene som distriktstilskuddet Sør-Norge. Kommuner i Finnmark og tiltakssonen i Nord-Troms som får småkommunetillegg, får tilskudd etter høyere sats. Ved tildeling av småkommunetillegget i distriktstilskudd Nord-Norge i 2026 blir Kommunal- og distriktsdepartementet sin distriktsindeks for 2024 brukt. Oversikt over regionalpolitisk tilskudd per kommune finnes i grønt hefte tabell D-k.

Distriktstilskuddet for Nord-Norge øker til 2 670,7 millioner kroner. kr. Satsen er prisjustert i 2025.

	Sats per innbygger i 2026
Troms (utenfor tiltakssonen)	4 160
Tiltakssonen i Troms	4 903
Finnmark	10 157

25 av kommunene i Troms og Finnmark har færre enn 3 200 innbygger per 1.1.2025, og kvalifiserer til småkommunetillegg. Av disse har alle en distriktsindeks på 45 eller lavere, og får dermed småkommunetillegg etter høyeste sats. Satsen for distriktsindeks 45 eller lavere for 2025 er på 7 032 mill. kr for kommunene i Troms utenfor tiltakssonen, og 15 230 mill. kr for kommuner i tiltakssonen i Troms, samt kommuner Finnmark.

Distriktsindeks	Kommuner utenfor tiltakssonen (1 000 kr), per kommune	Kommuner i tiltakssonen (1 000 kr), per kommune
Indeks 0-45	7 032	15 230

3.3 Veksttilskuddet

Veksttilskuddet blir gitt til kommuner med særlig høy økning i folketall. Tilskuddet går til kommuner som gjennom siste treårsperiode har hatt en gjennomsnittlig årlig vekst i folketall som er høyere enn

1,4 prosent, og skatteinntekter under 140 prosent av landsgjennomsnittet. Tilskuddet blir tildelt med en sats per innbygger over vekstgrensen. Satsen for veksttilskuddet er prisjustert, og i 2026 er satsen 24 182 kroner per innbygger utover vekstgrensen.

I Troms og Finnmark er det kun Vardø kommune som får noe på veksttilskuddet i 2026. Oversikt over veksttilskuddet finnes i Grønt hefte tabell B-k.

3.4 *Inntektsgarantiordningen (INGAR)*

Inntektsgarantiordningen skal sikre at ingen kommuner har en beregnet vekst i rammetilskuddet fra ett år til det neste, som er lavere enn 400 kr. per innbygger under beregnet vekst på landsbasis. Endringer som blir omfattet av inntektsgarantiordningen er systemendringer, innlemming av øremerkede tilskudd, endringer i regionalpolitiske tilskudd, endringer i folketall og sammensetning, samt endringer i kriteriedata.

I Troms er det 4 kommuner som omfattes av INGAR, mot 7 kommuner i 2025. I Finnmark er det 2 kommuner som omfattes av INGAR i 2026, mot 3 kommuner i 2025. Oversikten over inntektsgarantiordningen finnes i grønt hefte tabell B-k.

4 Skjønnsmidler i 2026

Den samlede skjønnsrammen til kommunene i Norge i 2026 blir på 1 030 mill. kroner, dette er en økning på 30 mill. kroner fra 2025.

Departementet vil i 2026 holde tilbake 180 mill. kroner av skjønnsstilskuddet til uforutsette hendelser (reservepotten), slik som i 2025. Departementets prosjektskjønnsramme vil i 2026 være på 20 millioner kroner.

Basisrammen for kommunene er foreslått til 830 mill. kroner, som er økning på 30 mill. kroner fra 2025. Det er store forskjeller på skjønnsrammene for fylkene, og det vil derfor skje en gradvis omfordeling av basisrammen for en jevnere fordeling. Fylkesrammen for Troms og Finnmark er satt til 95,4 millioner kroner, dette er en reduksjon på 10,4 millioner kroner fra 2025. Av disse er 23,85 millioner kroner fordelt i basisskjønn. Fordelingen på den enkelte kommune fremgår av Grønt hefte 2026. Resterende 71,55 millioner kroner er holdt tilbake for fordeling gjennom budsjettåret.

5 Vekst i frie inntekter for kommunene i Troms og Finnmark

Tabellen på neste side viser anslaget på frie inntekter i 2026 for kommunene i Troms og Finnmark, anslått nominell vekst og realvekst, målt fra anslaget på oppgavekorrigert regnskap 2025. Realveksten tar hensyn til anslått lønns- og prisvekst i 2026 på 3,5 prosent (kommunal deflator). Fra 2025 til 2026 er det på landsbasis anslått en nominell vekst på 4,1 prosent og en realvekst på 0,6 prosent i kommunenes frie inntekter (fra anslaget på oppgavekorrigert regnskap for 2025).

Kommunene i Troms anslå samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 4,3 prosent og en realvekst på 0,8 prosent. For Finnmark anslås det samlet sett en nominell vekst på 4,4 prosent og en realvekst på 0,9 prosent.

14 av 21 kommuner i Troms har realvekst i de frie inntektene i 2026. I Finnmark har 13 av 18 kommuner realvekst i de frie inntektene i 2026.

Vi minner om at Kommunal- og distriktsdepartementet har en egen nettløsning der man kan se fordelingen av rammetilskuddet og anslaget på skatteinntektene for 2026 for den enkelte kommune. Nettløsningen finner du her: [Frie inntekter 2026 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/frieinntekter2026)

Kommune	Anslag på frie inntekter 2026	Anslag på oppgåve- korrigert vekst 2025- 2026	Nominell vekst 2025- 2026	Realvekst 2025-2026 (kommunal deflator 3,5 prosent)
	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(prosent)	(prosent)
5534 Karlsøy	253 194	16 969	7,2	3,7
5526 Sørreisa	323 977	21 263	7,0	3,5
5528 Dyrøy	131 343	7 486	6,0	2,5
5522 Salangen	211 366	11 249	5,6	2,1
5542 Skjervøy	295 785	15 649	5,6	2,1
5510 Kvæfjord	288 684	15 236	5,6	2,1
5538 Storfjord	205 063	10 175	5,2	1,7
5516 Gratangen	129 871	5 862	4,7	1,2
5532 Balsfjord	523 485	22 908	4,6	1,1
5524 Målselv	600 933	25 811	4,5	1,0
5503 Harstad	2 086 247	87 908	4,4	0,9
5501 Tromsø	6 024 205	250 973	4,3	0,8
5520 Bardu	353 643	14 665	4,3	0,8
5540 Kåfjord	214 890	7 535	3,6	0,1
5544 Nordreisa	428 017	14 148	3,4	-0,1
5512 Tjeldsund	419 140	12 981	3,2	-0,3
5514 Ibestad	145 977	4 463	3,2	-0,3
5530 Senja	1 422 747	40 921	3,0	-0,5
5546 Kvænangen	154 008	4 350	2,9	-0,6
5536 Lyngen	301 064	8 408	2,9	-0,6
5518 Lavangen	124 655	2 868	2,4	-1,1
Troms	14 675 958	598 749	4,3	0,8
5614 Loppa	134 711	7 619	6,0	2,5
5607 Vadsø	538 748	26 671	5,2	1,7
5628 Tana	311 356	14 701	5,0	1,5
5616 Hasvik	134 365	6 261	4,9	1,4
5601 Alta	1 985 253	90 778	4,8	1,3
5630 Berlevåg	120 752	5 501	4,8	1,3
5605 Sør-Varanger	893 153	40 355	4,7	1,2
5632 Båtsfjord	224 799	10 081	4,7	1,2
5603 Hammerfest	1 103 220	47 285	4,5	1,0
5622 Porsanger	374 041	15 070	4,2	0,7
5624 Lebesby	162 086	6 095	3,9	0,4
5618 Måsøy	145 812	5 398	3,8	0,3
5610 Karasjok	266 804	9 673	3,8	0,3
5626 Gamvik	140 320	4 562	3,4	-0,1
5634 Vardø	216 777	6 630	3,2	-0,3
5620 Nordkapp	298 252	8 974	3,1	-0,4
5636 Nesseby	121 799	3 510	3,0	-0,5
5612 Kautokeino	309 911	8 840	2,9	-0,6
Finnmark	7 519 825	314 924	4,4	0,9
Heile landet	471 851 453	18 693 118	4,1	0,6

6 Økt omstillingsbehov fremover

Kommunesektoren står overfor store omstillingsbehov fremover. Som følge av økningen i antall eldre over 67 år, anslås utgiftsbehovet totalt sett til helse og omsorg å være over 50 milliarder kroner høyere i 2035, sammenlignet med 2025. Ifølge SSBs befolkningsframskrivninger vil nesten alle kommuner ha færre personer i yrkesaktiv alder per innbygger over 67 år i 2050 enn i dag. Over 200 kommuner forventes å få færre personer i yrkesaktiv alder totalt. Samtidig anslås nedgangen i antall barn og unge å gi et tjenestebehov som om 10 år er 12 milliarder kroner lavere enn hva det er i inneværende år. Kommunene vil ikke kunne bygge ut omsorgstjenestene i takt med økningen i antall eldre uten å omstille og vri ressurser fra barn og unge. Det er også slik at når staten i de årlige budsjettene kompenserer for forventede utgiftsøkninger som følge av demografisk utvikling, så er dette et nettotall bestående av økte behov i noen aldersgrupper og redusert behov i andre. Den inntektsrammen som følger av Stortingets budsjettvedtak, forutsetter at kommunene og fylkeskommunene omstiller tjenestetilbudet i tråd med befolkningsutviklingen.

Tilgangen på arbeidskraft vil avta i mange kommuner samtidig som utgifts- og arbeidskraftbehovet innenfor helse- og omsorgssektoren øker kraftig. Mange kommuner melder allerede om utfordringer med å rekruttere nok ansatte. Dette tilsier at kommunene må vurdere nye måter å organisere og levere velferdstjenester på. Perspektivmeldingen og andre analyser har løftet frem disse utfordringene som sentrale i årene fremover. I tillegg står kommunene overfor flere komplekse utfordringer, som klimaendringer, naturhensyn, sikkerhet og beredskap, og økende utenforskap. Kommuner har ulike forutsetninger for å håndtere disse utfordringene. Dette utfordrer hver og en kommune, men utfordrer også et kommunesystem der alle kommuner har det samme ansvaret.

7 Sterkt og velfungerende kommunesystem

Regjeringen ønsker å bevare et sterkt lokaldemokrati og et kommunesystem basert på generalistkommuneprinsippet, hvor alle kommuner har ansvar for å levere likeverdige tjenester til innbyggerne. Samtidig ser vi økende forskjeller mellom kommunene når det gjelder økonomi og når det gjelder å tiltrekke seg nok fagfolk til tjenestene. Rekruttering av kvalifisert helsepersonell blir en utfordring for mange kommuner. Staten tar et ansvar for å gi rammebetingelser som gjør det mulig å møte disse utfordringene. Kommunene har et ansvar for å finne løsninger som passer deres lokale forhold. Derfor følger regjeringen opp flere av anbefalingene fra Generalistkommuneutvalget, blant annet:

- Interkommunalt samarbeid er helt nødvendig for at mange kommuner skal kunne løse oppgaver de har ansvar for. Det er viktig at vi har et regelverk med samarbeidsmodeller som treffer kommunenes behov. Regjeringen skal utrede endringer i regelverket for interkommunalt samarbeid for å legge bedre til rette for at kommuner kan samle flere oppgaver og tjenester i samme samarbeid, og fremdeles beholde demokratisk styring og kontroll gjennom en folkevalgt ledelse.
- Større kommuner vil for mange kunne bidra til å løse utfordringer med mangel på kapasitet og kompetanse. Departementet er positive til kommuner som selv ønsker å slå seg sammen med en eller flere nabokommuner for å løse utfordringene de står overfor. Departementet har fortsatt virkemidler tilgjengelig dersom kommuner selv ønsker å utrede kommunesammenslåing.
- Departementet er også i gang med å utrede en særskilt oppfølgingsordning for kommuner med store og langvarige utfordringer.

8 Mindre statlig styring

Over tid har kommunesektoren fått stadig flere oppgaver og innbyggerne flere rettigheter. Men måten det er gjort på, av skiftende regjeringer og Storting, innebærer at hensynet til det kommunale handlingsrommet har måttet vike for nasjonale mål i for mange saker. Det er ikke et alternativ å fortsette som i dag. Dersom det ikke tas grep, vil det offentlige tjenestetilbudet gradvis bli dårligere. Derfor utnevnte regjeringen i vår en kommisjon som skal foreslå endringer som legger til rette for å bedre ressursbruk i kommunesektoren. Kommisjonen har et bredt mandat, som omfatter både statens styring og eventuelt andre forhold som bidrar til lite effektiv oppgaveløsning. Den første rapporten kommer allerede ved nyttårstider og neste i løpet av 2026.

Med hilsen

Jan-Peder Andreassen (e.f.)
fagdirektør

Gøril Toresen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakerliste:

Unjárgga gielda - Nesseby kommune	Rådhus	9840	VARANGERBOTN
Vadsø kommune	Postboks 614	9811	VADSØ
Alta kommune	Postboks 1403	9506	ALTA
Berlevåg kommune	Torget 4	9980	BERLEVÅG
Båtsfjord kommune	Hildberggt. 18	9990	BÅTSFJORD
Deanu gielda - Tana kommune	Rådhusveien 24	9845	TANA
Gamvik kommune	Vevikv. 6	9770	MEHAMN
Guovdageainnu suohkan - Kautokeino kommune	Bredbuktnesvn. 6	9520	KAUTOKEINO
Hammerfest kommune - Hámmerfeastta suohkan	Postboks 1224	9616	HAMMERFEST
Hasvik kommune	Postboks 43, Fjellveien 6	9593	BREIVIKBOTN
Kárášjoga gielda – Karasjok kommune	Postboks 84	9735	KARASJOK
Lebesby kommune	Strandveien 152 - Postboks 28	9790	KJØLLEFJORD
Loppa kommune	Parkv. 1/3	9550	ØKSFJORD
Nordkapp kommune	Postboks 403	9751	HONNINGSVÅG
Porsáŋggu gielda – Porsanger kommune – Porsangin komuuni	Rådhuset	9712	LAKSELV
Sør-Varanger kommune	Postboks 406	9915	KIRKENES
Vardø kommune	Postboks 292	9951	WARDØ
Måsøy kommune	Torget 1	9690	HAVØYSUND
Tromsø kommune	Postboks 6900	9299	TROMSØ
Harstad kommune	Postboks 1000	9479	HARSTAD

Kvæfjord kommune	Bygdeveien 26	9475	BORKENES
Ibestad kommune	Emma Olsens vei 1	9450	HAMNVIK
Gratangen kommune - Rivttåga suohkan	Nergårdveien 2	9470	GRATANGEN
Loabága suohkan - Lavangen kommune	Nesveien 7	9357	TENNEVOLL
Bardu kommune	Postboks 401	9360	BARDU
Salangen kommune	Postboks 77	9355	SJØVEGAN
Målselv kommune	Mellombygdveien 216	9321	MOEN
Sørreisa kommune	Sykehjemsveien 41	9310	SØRREISA
Dyrøy kommune	Dyrøytunet 1	9311	BRØSTADBOTN
Balsfjord kommune	Rådhusgata 11	9050	STORSTEINNES
Karlsøy kommune	Rådhusveien 41	9130	HANSNES
Lyngen kommune	Strandveien 24	9060	LYNGSEIDET
Storfjord kommune - Omasvuona suohkan - Omasvuonon kunta	Oldersletta 1	9046	OTEREN
Gáivuona suohkan - Kåfjord kommune - Kaivuonon komuuni	Postboks 74	9148	OLDERDALEN
Skjervøy kommune	Postboks 145	9189	SKJERVØY
Nordreisa kommune - Ráissa suohkan - Raisin komuuni	Postboks 174	9156	STORSLETT
Kvænangen kommune - Návuona suohkan - Naavuonon komuuni	Rådhuset, Gárgu 8	9161	BURFJORD
Senja kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Dielddanuori suohkan - Tjeldsund kommune	Skånlandveien 72/76	9440	EVENSKJER